

**Program prevence kriminality kraje
Vysočina na rok 2011**

Obsah

1. Úvod
2. Aktualizace bezpečnostní analýzy
3. Návrh opatření a způsob jejich realizace
4. Finanční zajištění
5. Stanovení postupu a harmonogram činnosti

1. Úvod

Zastupitelstvo kraje Vysočina v souladu se Strategií prevence kriminality České republiky na léta 2008 až 2011 (dále jen „Strategie“ - schváleno usnesením vlády č. 1150/2007) rozhodlo na svém zasedání dne 12. února 2008 usnesením č. 0008/01/2008/ZK o zapojení kraje Vysočina do krajské úrovně prevence kriminality. Na základě tohoto rozhodnutí a v souladu s metodikou Ministerstva vnitra České republiky byla zpracována a Zastupitelstvem kraje Vysočina schválena dne 16. září 2008 usnesením č. 0306/05/2008/ZK Koncepce prevence kriminality kraje Vysočina na léta 2009 až 2011 (dále jen „Koncepce“). Součástí této Koncepce jsou opatření, která by měla být realizována do roku 2011 s tím, že nástrojem realizace budou dle Strategie, tzv. krajské programy prevence kriminality. Tyto programy jsou schvalovány každoročně a stanovují, která z přijatých opatření budou realizována v příslušném roce, kdo je bude realizovat a kolik na jejich realizaci bude vyčleněno finančních prostředků. Z tohoto důvodu byl zpracován Program prevence kriminality kraje Vysočina na rok 2011 (dále jen „Program“).

Dle metodiky Ministerstva vnitra České republiky pro přípravu krajského programu prevence kriminality, na základě výsledků aktualizované bezpečnostní analýzy, stanovisek manažerů prevence kriminality obcí s rozšířenou působností a s využitím informace o příslibené výši dotace pro kraj ze státního rozpočtu, připravila již dříve ustavená pracovní skupina návrh Programu a jeho finanční zabezpečení.

2. Aktualizace bezpečnostní analýzy

Součástí přípravy Programu je aktualizace Bezpečnostní analýzy kraje Vysočina, kterou vzalo na vědomí Zastupitelstvo kraje Vysočina svým usnesením č. 0306/05/2008/ZK dne 16. září 2008. V uvedeném dokumentu je analyzována kriminalita v kraji Vysočina, popsán sociálně – demografický vývoj a jsou uvedeny údaje o aktivitách v oblasti prevence kriminality v kraji za léta 2003 až 2007. Dle vydané metodiky by tato data měla být ročně na základě vyhodnocení statistiky sledovaných trestných činů a s využitím poznatků Policie ČR aktualizována a měla by být podkladem pro realizaci konkrétních, Koncepcí již schválených, preventivních opatření nebo k přijetí opatření k nově vzniklým problémům.

Na základě údajů poskytnutých Policií ČR o kriminalitě za celý rok 2009 a za období leden až září 2010 (údaje jsou k dispozici na statistickém portálu bezpečnosti <http://analytika.kr-vysocina.cz/BEZPECNOST/index.php>) lze konstatovat:

Celková kriminalita

Zatímco v celoročním srovnání byl zaznamenán mírný nárůst absolutně i relativně zjištěných trestných činů v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008, za sledované období letošního roku bylo zjištěno o 190 trestných činů méně než ve stejném období 2009. K výraznému nárůstu počtu zjištěných trestných činů dochází zejména v případě krádeží vloupáním a trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí.

Násilná kriminalita

Nejvíce trestných činů a současně nárůst počtu byl zjištěn v případě **úmyslného ublížení na zdraví**, kde nejčastější příčinou je **nadměrné požívání alkoholu**. Stejná příčina je i u trestných činů **nebezpečné vyhrožování**. Neklesá ani počet trestných činů spojených s **domácím násilím** (vysoká latence), přičemž i v tomto případě je velmi často příčinou **alkohol**. Dle poznatku odborných pracovníků je třeba se zaměřit na práci s osobami násilnými, tzn. s pachateli domácího násilí, kteří mohou být následně i osobami vykázanými z obydlí. V kraji Vysočina chybí poskytovatel psychologické pomoci se zvládnutím agrese (individuálních nebo skupinových terapeutických programů zaměřených na zvládnutí agrese).

Mravnostní kriminalita

Vzhledem k tomu, že dochází k výraznému nárůstu tzv. **kyberkriminality** (kyberšikana, šíření dětské pornografie, ubližování a manipulace prostřednictvím internetu a mobilních telefonů, ad.), řadí se mezi nejohroženější skupinu obyvatel zejména děti a mládež, která tuto techniku velmi často využívá. Ohrožení jsou zejména pro svoji důvěřivost (sdělování tel. čísel, adres), nezájem nebo podceňování hrozeb ze strany rodičů, nedostatečná opatření ze strany škol a ve srovnání s ostatní Evropou téměř neexistující nebo minimálně využívaná technická opatření pro zabezpečení přístupu na internet.

Majetková kriminalita

Ve srovnání s loňským rokem došlo k dalšímu nárůstu **vloupání** do rodinných domů, bytů, restaurací a zejména ostatních objektů. Tento stav je způsoben jednak nárůstem počtu trestných činů páchaných recidivisty a dále tzv. organizovaným zločinem. Ve srovnání s rokem 2009 došlo k mírnému poklesu zjištěných trestných činů majetkového podvodu. Tento druh kriminality společně s podvody a úvěrovými podvody z oblasti hospodářské kriminality je neustálou hrozbou pro občany, zejména seniory a nízko příjmové skupiny obyvatel. To úzce souvisí i s problematikou zadlužování. Dluhová past, dle statistik, hrozí asi čtvrtině českých domácností.

Zbývající kriminalita

Ve srovnání s loňským rokem mírně poklesl počet trestných činů **ohrožení pod vlivem návykových látek, opilství**. Podle poznatků obecních policíí však v kraji narostl počet přestupků pod vlivem alkoholu. I nadále jsou zjišťovány případy porušování zákona o zákazu podávání alkoholu nezletilým, mladistvým a podnapilým osobám o čemž svědčí i výsledky kontroly provedené Policií ČR na přelomu srpna a září letošního roku v celé ČR. Policie ČR a obce, i s podporou kraje Vysočina, věnují kontrolní činnosti nad dodržování zákazu podávání alkoholu mládeži a podnapilým osobám náležitou pozornost. O to víc překvapuje, že ze seznamu subjektů oprávněných ke kontrole tohoto zákazu byla na základě novely zákona č. 379/2005 Sb. vyřazena Česká obchodní inspekce.

Ostatní kriminalita

V porovnání s předchozím obdobím narostl téměř dvojnásobně počet trestných činů **nedovolené výroby a distribuce psychotropních látek a jedů**, tedy drog. Tato oblast spadá do kompetence odboru sociálních věcí a protidrogová koordinátorka byla o tomto poznatku informována. Více než trojnásobně narostl počet trestných činů **maření výkonu úředního rozhodnutí**.

Pachatelé

Počet skutků spáchaných recidivisty sice ve srovnání s loňským rokem poklesl o 102, ale v dlouhodobém vývoji nelze hovořit o snížení. Odborníci, kteří pracují s osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody, doporučují věnovat se osobám, u nichž je jakási záruka, že se je podaří začlenit do běžného života a nebudou trestnou činností opakovat. Rozhoduje období ihned po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém je třeba těmto osobám pomáhat se začleněním do společnosti.

I přes pokles počtu stíhaných nezletilých a mladistvých je třeba dle doporučení Policie ČR, neziskových organizací a obcí nepolepovat v práci zejména s rizikovou mládeží.

Podle poznatků Policie ČR se na trestné činnosti velkou měrou podílí zejména někteří obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, častými pachateli jsou i obyvatelé bez přístřeší.

Údaje o vývoji kriminality v kraji Vysočina od roku 2007 a za období leden až září 2010 jsou uvedeny v příloze č. 2a.

Závěr – hlavní bezpečnostní problémy:

- a) majetková kriminalita projevující se zejména v neklesajícím počtu krádeží vloupáním do obydlených objektů, obchodů, restaurací, kiosků a krádeží prostých (autokrimalita, krádeže kapesní)
- b) trestná činnost páchaná pod vlivem alkoholu, nedodržování ustanovení zákona č. 379/2005 Sb., o zákazu podávání a prodávání alkoholu nezletilým, mladistvým a podnapilým osobám
- c) kyberkriminalita ohrožující běžné uživatele zejména internetu, především však nezletilé a mladistvé
- d) kriminalita páchaná recidivisty, osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody a problémovými obyvateli sociálně vyloučených lokalit
- e) neklesající počet případů domácího násilí a zvyšující se agresivita násilníků
- f) výroba, distribuce a užívání drog
- g) problematika zadlužování obyvatel
- h) korupce

3. Návrh opatření k hlavním bezpečnostním problémům a způsob jejich realizace

Priority

- a) Na preventivní opatření proti páchání **majetkové kriminality** byly prioritně zaměřeny programy v předcházejících 3 letech. Kromě dotací na ochranu obecního nemovitého majetku byly investice vloženy zejména do budování kamerových dohlížecích systémů a dalších opatření v oblasti situační prevence. Pozornost byla věnována i tomu, aby si občané uvědomovali svoji odpovědnost za ochranu majetku a byli o možnostech jeho ochrany dostatečně informováni. Vzhledem ke značné finanční náročnosti realizace opatření na úseku situační prevence a snížení objemu státních a krajských dotací nejsou navrhována v oblasti prevence majetkové kriminality opatření, jejichž realizace si vyžádá vyšší finanční náklady. Opatření budou zaměřena na informování obyvatel o způsobu a možnostech ochrany svého majetku a další osvětovou činnost.

Ke snížení majetkové kriminality by mohlo přispět i efektivnější využívání stávajících kamerových dohlížecích systémů (dále jen „KDS“) obcí - za tímto účelem vypracovat ve spolupráci s Policií ČR, obecní policií a obcemi programový dokument, který bude řešit další budování a rozšiřování KDS, jejich propojení se systémy Policie ČR a využití krajské optické datové sítě ROWANet pro toto propojení.

Odpovědnost: kraj Vysočina, obce, Policie ČR

Termín: do 30. 6. 2011

- b) v zájmu omezení **trestné a přestupkové činnosti páchané pod vlivem alkoholu:**
 - realizovat opatření navržená odbornou pracovní skupinou ustanovenou ředitelem krajského úřadu pro boj s alkoholismem
 - podporovat realizaci projektů obcí, škol a neziskových organizací zaměřených na práci s rizikovou skupinou mládeže

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, odbor sociálních věcí, odbor zdravotnictví a odbor školství, mládeže a sportu, Vysočina Education p.o., obce, neziskové organizace

Termín: v průběhu roku 2011

- c) v oblasti **elektronické bezpečnosti** budou realizována opatření ze Strategie elektronické bezpečnosti kraje Vysočina na léta 2010 až 2013 formulovaná do akčního plánu na rok 2011. Půjde zejména o definici bezpečnostních standardů pro jednotlivé cílové skupiny, využití již vytvořeného lektorského sboru pro další vzdělávání pedagogů a pro školení

dalších cílových skupin a provedení mediální kampaně, jejímž cílem bude zajistit dostatečnou informovanost široké veřejnosti, zejména rodičů.

Odpovědnost: kraj Vysočina ve spolupráci s Policií ČR, ministerstvem vnitra ČR, neziskovými organizacemi a soukromými firmami

Termín: v průběhu roku 2011

- d) k omezení negativního dopadu **domácího násilí** podporovat terapeutické programy zaměřené na osoby, které mají problémy s násilím ve vztazích

Odpovědnost: kraj Vysočina ve spolupráci s neziskovými organizacemi a obcemi

Termín: v průběhu roku 2011

- e) ke snížení negativního dopadu zadlužování obyvatelstva:

- pokračovat ve vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků neziskových organizací, kteří pracují s ohroženou skupinou obyvatel

- podporovat projekty zaměřené na práci se skupinou občanů, kterým nejvíce hrozí zadlužení

Odpovědnost: kraj Vysočina, obce, neziskové organizace

Termín: v průběhu roku 2011.

Další opatření

- f) v preventivní **práci s pachateli trestných činů** a potenciálními pachateli trestných činů podporovat projekty zaměřené na práci s prvopachateli (osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody), rizikovou skupinou mládeže a obyvateli sociálně vyloučených lokalit

Odpovědnost: obce a neziskové organizace ve spolupráci s krajem Vysočina, Probační a mediační službou ČR, Policií ČR

Termín: do 30. 6. 2011

- g) ke snížení přestupkové a trestné činnosti páchané **občany bez přístřeší** podporovat projekty zaměřené na práci s touto cílovou skupinou obyvatel

Odpovědnost: kraj Vysočina, obce, neziskové organizace

Termín: v průběhu roku 2011

- h) **proti korupční opatření** na úrovni kraje Vysočina byla přijata již před vypracováním návrhu Programu a část z nich bude realizována i v roce 2011. Přijetí proti korupčním opatření bude doporučeno i obcím a příspěvkovým organizacím kraje Vysočina.

V úvahu přichází i realizace opatření v oblasti sociální prevence zaměřené na osvětovou činnost a na práci s rizikovou skupinou mládeže ohrožené **užíváním drog**. Tuto problematiku řeší odbor sociálních věcí krajského úřadu (protidrogová koordinátorka) a komise Rady kraje Vysočina pro oblast protidrogové politiky. Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Krajského programu prevence kriminality ministerstva vnitra ČR neumožňují poskytovat státní dotace na projekty protidrogové prevence. Z tohoto důvodu není navrhováno žádné konkrétní opatření.

4. Finanční zajištění

Vychází z výše **přislíbené státní účelové dotace**, která činí na rok 2011 pro kraj Vysočina **938 862 Kč** (výpočet proveden na základě vládou schválených pravidel, která jsou součástí Strategie) a stanoveného podílu subjektů, které budou projekty realizovat. Minimální spoluúčást obcí, případně kraje na financování projektů musí činit 10 % celkových nákladů. Dalším zdrojem finančního zabezpečení mohou být prostředky z rozpočtu kraje Vysočina (na rok 2011 je navrhováno, aby **z rozpočtu kraje Vysočina byla vyčleněna částka 1,5 mil. Kč**). Doporučuje se, aby:

- náklady na realizaci opatření a podporu realizaci opatření uvedených v bodě **3. a)** byly hrazeny z rozpočtu kraje Vysočina – kapitola Požární ochrana a IZS

- náklady na realizaci a podporu realizace opatření uvedených v bodě **3. b)** byly hrazeny z přidělené státní dotace posílené o prostředky z rozpočtu kraje Vysočina vyhrazené na prevenci kriminality na kapitole Požární ochrana a IZS
- náklady na realizaci opatření a podporu realizace opatření uvedených v bodě **3. c)** byly hrazeny z rozpočtu kraje Vysočina - kapitola Požární ochrana a IZS, kapitola Informatika, případně z rozpočtu příspěvkové organizace Vysočina Education
- náklady spojené s podporou realizace opatření **3. d)** hradit ze státní dotace posílené o prostředky z počtu kraje Vysočina, případně z rozpočtu příspěvkové organizace Intervenční centrum kraje Vysočina
- náklady spojené s podporou realizace opatření **3. e)** hradit ze státní dotace posílené o prostředky z rozpočtu kraje Vysočina
- náklady spojené s podporou realizací opatření **3. f)** hradit ze státní dotace posílené o prostředky z rozpočtu kraje Vysočina
- náklady spojené s podporou realizace opatření **3. g)** hradit ze státní dotace posílené o prostředky z rozpočtu kraje Vysočina.

5. Stanovení postupu a harmonogram činnosti

V souladu se Zásadami pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu na rok 2011 vydanými Ministerstvem vnitra ČR se k zajištění čerpání dotace ze státního rozpočtu a poskytnutí dotací z rozpočtu kraje Vysočina doporučuje stanovit následující postup:

- a) schválení Programu, Výzvy k předkládání žádostí o poskytnutí dotací a Žádosti o poskytnutí státní účelové dotace projednat v orgánech kraje Vysočina
 - rada kraje do 30. 11. 2010
 - zastupitelstvo kraje 14. 12. 2010
- b) předložení žádosti kraje Vysočina o poskytnutí státní účelové dotace pro kraj Vysočina na Ministerstvo vnitra ČR – do 14. 1. 2011
- c) předložení projektů obcí a žádosti o dotaci na jejich realizaci (schvaluje příslušný orgán obce) – do 28. 1. 2011
- d) ustavení pracovní skupiny pro hodnocení projektů obcí, které požádají o dotaci
 - ředitel Krajského úřadu kraje Vysočina do 31. 1. 2011
- e) vyhodnocení projektů obcí – do 28. 2. 2011
- f) schválení dotací Zastupitelstvem kraje Vysočina – do 30. 6. 2011
- g) schválení výzvy k předkládání projektů neziskových organizací v rámci sociální prevence – dle vývoje alokace Fondu Vysočina v roce 2011.